

Rapport häckfågelinventering inför detaljplan, Skrea 5:4, Falkenberg kommun

Rapport september 2025

Projektnummer: 211487
Datum: 2025-09-02

Kund

Falkenbergs kommun

Konsult

Ensucon AB
Stora Södergatan 8C
222 23 Lund
Tel: +46 793 37 99 83
<https://ensucon.se/>
Org. nr. 559161-3608

Uppdragsledare

Oskar Erlandsson
Tel: +46 76 761 82 73
oskar.erlandsson@ensucon.se

Handläggare

Caroline Karlsson
Tel: +46
Caroline.karlsson@ensucon.se

Kvalitetsansvarig

Hannah Berk
Hannah.berk@ensucon.se
076-12 85 757

Inventeringen har utförts av Oskar Erlandsson
och Caroline Karlsson

Projektnummer

211487

Upprättad av

Oskar Erlandsson

Datum

2025-07-11

Granskare

Hannah Berk

Version

2.0

Sammanfattning

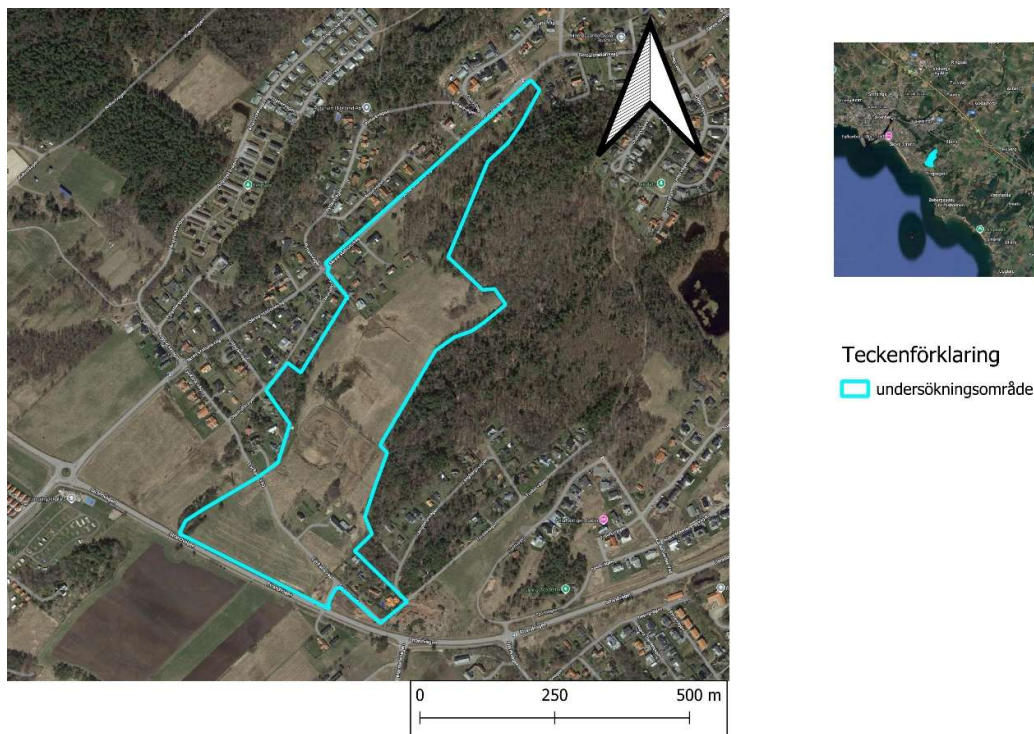
Ensucon har av Falkenbergs kommun fått i uppdrag att göra en häckfågelinventering inom Skrea 5:4 m.fl (Lyckan). Området ingår i planområdet för en ny detaljplan i vilken Falkenbergs kommun har för avsikt att uppföra bland annat bostäder och en förskola. I en tidigare naturvärdesinventeringen (Ensucon AB, 2024) framkom det att området hyser goda förutsättningar för fåglar. De skyddade arterna spillkråka och gröngöling hördes i det norra skogspartiet och trädlärka observerades vid buskmarkerna nära den arkeologiska utgrävningen. Både trädlärka och gröngölingen bedöms häcka i området och spillkråka använder troligen delar av det norra skogsområdet som del av sitt revir. Det är vår rekommendation att spara skogsområdet i norr och den öppna buskmarken i närheten av den arkeologiska utgrävningen för att bibehålla de skyddade arternas habitat. Vid exploatering av buskmarken nära den arkeologiska utgrävningen ska viktiga strukturer bevaras eller kompensationsåtgärder utföras så att de ekologiska förutsättningarna för de skyddade arterna inte märkbart förändras. Vid avverkning i det norra skogsområdet bör påverkan på spillkråkans livsmiljöer utredas vidare för att säkerställa att den lokala populationen inte blir negativt påverkad. Det rekommenderas därför att genomföra en artskyddsutredning och, vid behov, ansöka om dispens från artskyddsförordningen.

Innehållsförteckning

1 Inledning	5
1.1 Områdesbeskrivning	5
2 Metod	6
2.1 Inventeringsmetod	6
2.2 Lagrum.....	6
2.3 Material.....	8
3. Resultat.....	8
3.1 Förstudie.....	8
3.1.1 Artobservationer:	8
3.1.2 Artobservationer av spillkråka	10
3.2 Inventering.....	10
3.2.1 Påträffade skyddsvärda och rödlistade arter	14
4 Diskussion.....	17
4.1 Sammantagen bedömning.....	17
4.2 Artspecifik bedömning.....	17
4.3 Rekommendationer	18
5 Referenser.....	19
6 Bilagor	20

1 Inledning

Ensucon AB har fått i uppdrag Falkenberg kommun att utföra en häckfågelinventering med anledning av en detaljplan som potentiellt kan påverka naturområden med goda förutsättningar för fåglar. Området är beläget i Skrea. Se avgränsningen i figur 1. Området är omkring 21 hektar stort.

Figur 1. Inventeringsområde för häckfågelinventering.

Syftet med inventeringen är att få en överblick över vilka arter som finns i området samt att identifiera häckningsplatser och rörelsekorridorer för fåglar som kan påverkas och behöver tas hänsyn till inför planerad exploatering. Alla vilda fåglar är fridlysta i Sverige i enlighet med artskyddsförordningen och deras levnadsmiljöer är i olika grad skyddade. Inför genomförandet av detaljplanen kommer åtgärder rekommenderas för att minimera eventuella intrång i fåglarnas habitat.

1.1 Områdesbeskrivning

Inventeringsområdet är varierat men domineras av gräsmarker, där slåtter- och betesvallar upptar största delen av arealen. I de centrala delarna finns rester från en tidigare arkeologisk undersökning, vilket har resulterat i ett småkuperat landskap med vallar, buskmark, tätare slyvegetation samt fuktigare partier där bland annat veketåg förekommer.

I områdets norra till östra delar breder ett skogsområde ut sig, vilket hyser visst till goda naturvärden. Här finns bland annat flera hålträd, ett jätteträd, flera naturvärdesträd samt rikligt med död ved, vilket skapar goda förutsättningar för hålbyggande fåglar, insekter och andra vedberoende arter. En mindre våtmark i de centrala delarna kan utgöra ett värdefullt inslag för fågellivet, särskilt för arter knutna till fuktiga miljöer. Stenmurar förekommer i stort antal och

bidrar till strukturell variation samt utgör potentiella häcknings- och födosöksområden för flera arter. I den sydöstra och östra delen gränsar området till ett villaområde, vilket skapar en övergångszon mellan tätort och jordbrukslandskap. Denna kantzon med trädgårdar, buskar och spridda träd kan också bidra med födosöks- och häckningsmöjligheter för vissa fågelarter (se figur 1).

Figur 1. Bilder från inventeringsområdet. Nere till vänster: brynmiljöer och gräsmarker. Uppe till vänster: skogsområde med torraka, rikligt inslag av död ved samt träd med hackhål. Till höger: buskmark med dynor.

2 Metod

2.1 Inventeringsmetod

Inventeringen har utförts enligt Naturvårdsverkets vägledning för kombinerad punkt- och linjetaxering. Under inventeringen går inventeraren långsamt långsamt en planerad linje genom inventeringsområdet och noterar alla sedda och hörda individer samt vilken aktivitet de har. Inventeraren försöker identifiera det område fågeln befinner sig och markerar ut området med en punkt i Qfield. Till stöd har inventeraren då sin egen position i appen med en noggrannhet på tre till tio meter. Längs med linjen placeras även punkter ut på förhand där inventeraren stannar upp i ett antal minuter och noterar alla hörda och sedda fågelindivider. (Naturvårdsverket, 2016).

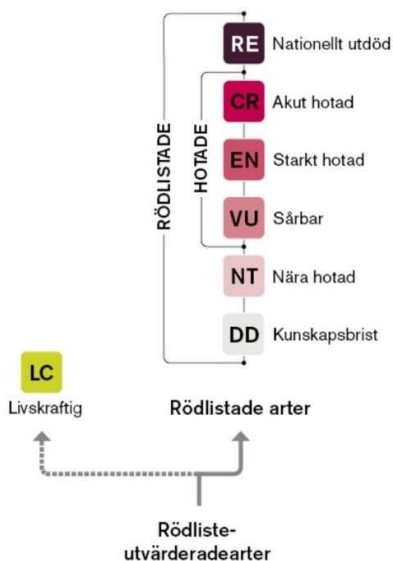
2.2 Lagrum

2.2.1 Fridlysta arter

Alla fågelarter i Sverige är fridlysta i enlighet med artskyddsförordningen (2007:845). Fridlysningsen innebär förbud enligt olika paragrafer i artskyddsförordningen. För fridlysta djurarter handlar det om att inte döda eller fånga de fridlysta djuren. För fåglar gäller detta även ägg och bon. Vissa arter har ytterligare skydd som kan innebära att man inte heller får störa eller skada fortplantningsområden eller viloplats. (Naturvårdsverket, 2023a)

2.2.2 Rödlistade arter

Rödlistade arter är framtagna av Artdatabanken, SLU och beskriver arter vars populationer har minskat i olika grad i Sverige de senaste 15 åren. Tillståndsklasserna för rödlistning hänvisar till att arten minskat med viss procent och innebär vid klasserna VU (sårbar), EN (starkt hotad) och CR (akut hotad) att artens förekomst bedöms som hotad i Sverige. Det finns sju tillståndsklasser, som går från Livskraftig (LC) till Nationellt utdöd (RE), se Figur 2. (SLU Artdatabanken, 2024)

Figur 2. Artdatabankens tillståndsklasser för rödlistning. (SLU Artdatabanken, 2024)

2.2.3 EU:s art- och habitatdirektiv- och fågeldirektiv

EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv har framställts för att bevara biologisk mångfald och stoppa förlusten av habitat för arter inom Europa. Direktiven har bilagor som beskriver de särskilda skydd som tillskrivs arter vars bestånd bedöms som värdefulla eller hotade. Livsmiljöer för sådana arter är skyddade i olika grad.

Av de cirka 350 fågelarter som passerar eller har sin tillvist i Sverige är 67 arter inkluderade i bilaga 1 i EU:s fågeldirektiv. Häckningsplatser för bilaga 1-arter ska skyddas nationellt med Natura-2000 områden, och även områden som används som regelbunden rastningsplats för dessa fåglar är anvisade samma skydd. (SLU, 2022)

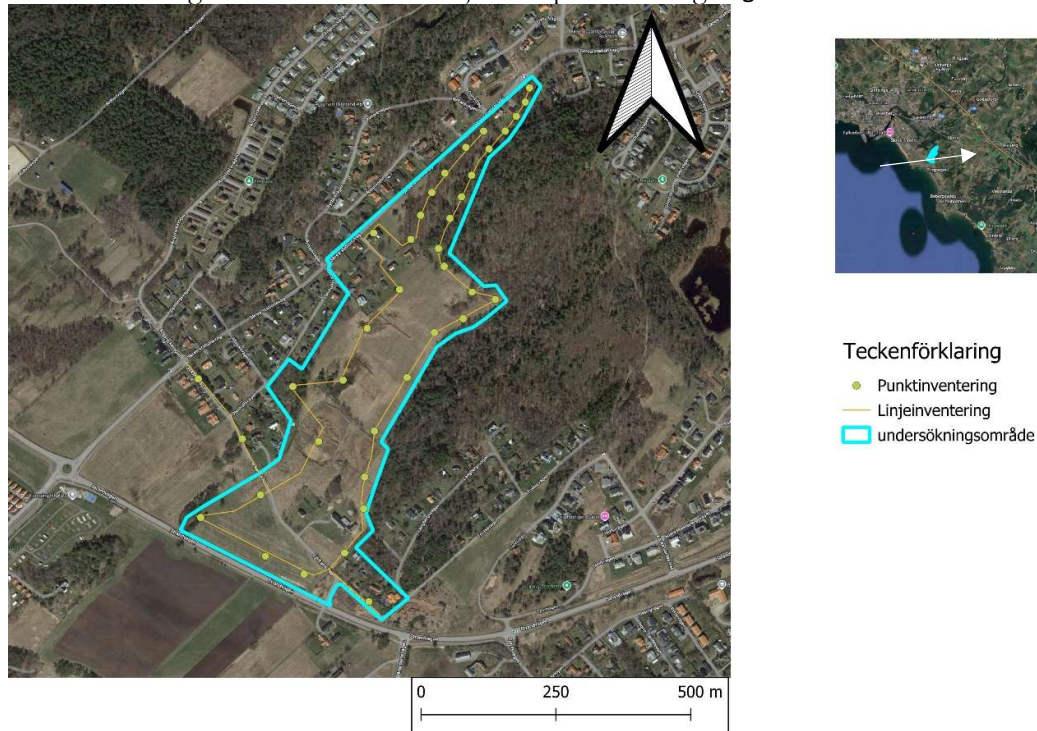
2.2.4 Prioriterade arter i skogsvårdslagen

Skogsstyrelsen har utformat skogsvårdslagen som en specificering av miljöbalken och artskyddsförordningen för att beskriva det ansvar som skogsägare har över den natur- och kulturmiljö som de förvaltar. Inom skogsvårdslagen finns bland annat prioriterade fågelarter, vars populationer ska beaktas särskilt inom skogsbruk men som lagen kan även tillämpas inom andra typer av områden. (Skogsstyrelsen, 2022)

2.3 Material

Vid inventeringen brukades kamera för att fotografera miljöer och artfynd samt en smartphone med applikationen Qfield kopplat till GIS-verktyget QGIS för att notera observationer och sång i fält. För att observera och identifiera arter användes även kikare.

Före inventeringstillfället bestämdes linjer och punkter enligt Figur 3.

Figur 3. Karta över inventeringsområde med sträcka för linjeinventering, och stannpunkter för punktinventeringen markerade i grönt respektive gult.

3. Resultat

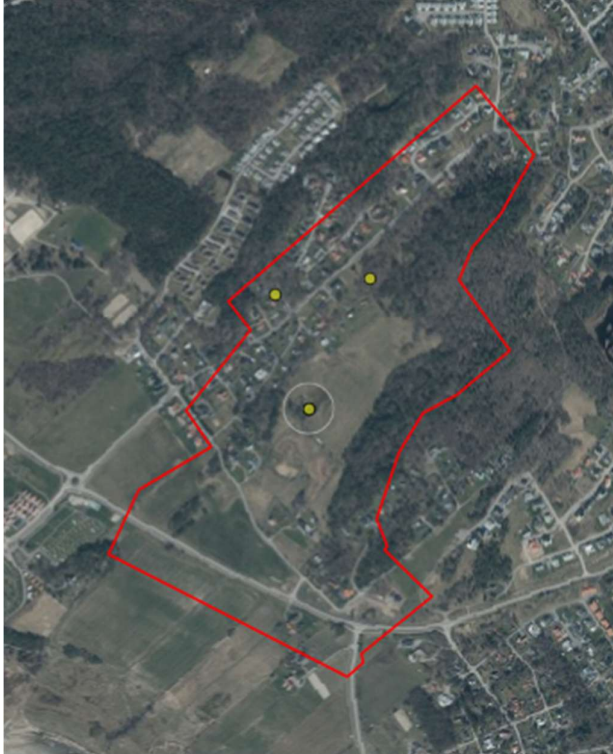
Under följande avsnitt presenteras tidigare observationer som inrapporterats i artportalen samt resultat från inventeringar.

3.1 Förstudie

Innan inventeringen genomfördes en förstudie i fält för att identifiera de mest lämpliga placeringarna för linjetranskterna samt för att få en överblick över vilka miljöer fåglarna främst nyttjar inom området. Detta säkerställde att inventeringen kunde planeras på ett sätt som ger en så representativ och tillförlitlig bild av fågelfaunan som möjlig.

3.1.1 Artobservationer:

Tidigare artobservationer från åren 2000-2025 har hämtats från artportalen den 2025-06-17 (Artportalen, 2025a; Artportalen, 2025b). 8 arter hade rapporterats inklusive den skyddade arten gröngöling (*Picus viridis*) i det norra skogsområdet (se figur 5 och tabell 1).

Figur 4. Kartan visar undersökningsområdet, som har utökats med 100 m (röd markering) för att fånga upp närliggande fynd i Artportalen. Rapporterade fynd visas med gula prickar. (Artportalen, SLU, 2025)

Tabell 1. Observationer av fåglar som rapporterats in till artportalen inom 100 meter från inventeringsområdet för Skrea 5:4. Raderna är färgkodade enligt artens rödlistning, se Figur 2. Se lokaler i figur 5. Skyddade arter är markerade i fetstilt.

Art	Vetenskapligt namn	Antal observationer	Rödlistning	Lokal	Övrigt
Fasan	<i>Phasianus colchicus</i>	3	LC	Åkerholme/våtmark	Hög risk för invasivitet
Tornfalk	<i>Falco tinnunculus</i>	1	LC	Åkerholme/våtmark	
Gröngöling	<i>Picus viridis</i>	1	LC	Norra skogsområdet	Prioriterad art i skogsvårdslagen
Stenskvätta	<i>Oenanthe oenanthe</i>	1	LC	Åkerholme/våtmark	
Ängspiplärka	<i>Anthus pratensis</i>	2	LC	Åkerholme/våtmark	
Turkduva	<i>Streptopelia decaocto</i>	1	LC	Bostadsområdet i väst	
Större hackspett	<i>Dendrocopos major</i>	1	LC	Norra skogsområdet	Nyckelart
Stjärtmes	<i>Aegithalos candatus</i>	1	LC	Bostadsområdet i väst	Typisk art

3.1.2 Artobservationer av spillkråka

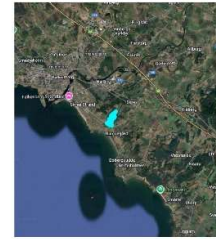
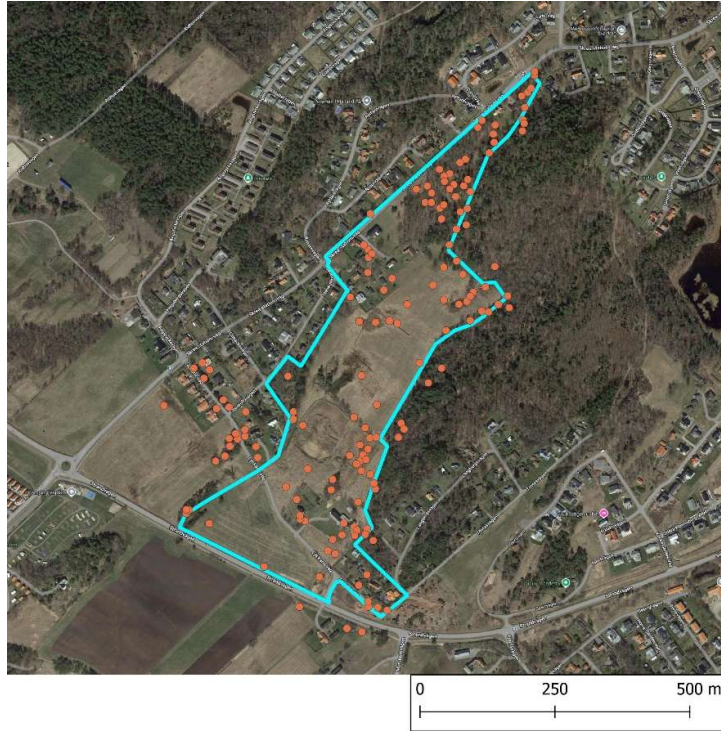
Eftersom spillkråka observerades inom undersökningsområdet genomfördes en kompletterande sökning i Artportalen (se figur 6). Syftet var att få en bättre bild av artens förekomst i närområdet, identifiera eventuella revir och bedöma om området har särskild betydelse för arten. Denna information är viktig som underlag för att kunna värdera eventuella konsekvenser av en exploatering samt behovet av skyddsåtgärder.

Figur 6. Observationer av spillkråka noterad i artportalen (SLU, 2025).

3.2 Inventering

Totalt noterades 193 fåglar och 43 fågelarter under inventeringarna (se figur 7). Inventeringens syfte var inte att i detalj undersöka häckningsstatus för samtliga påträffade arter, men cirka 41 arter bedöms häcka inom eller alldeles i anslutning till området.

Teckenförklaring

- Fåglar
- undersökningsområde

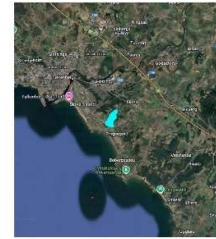
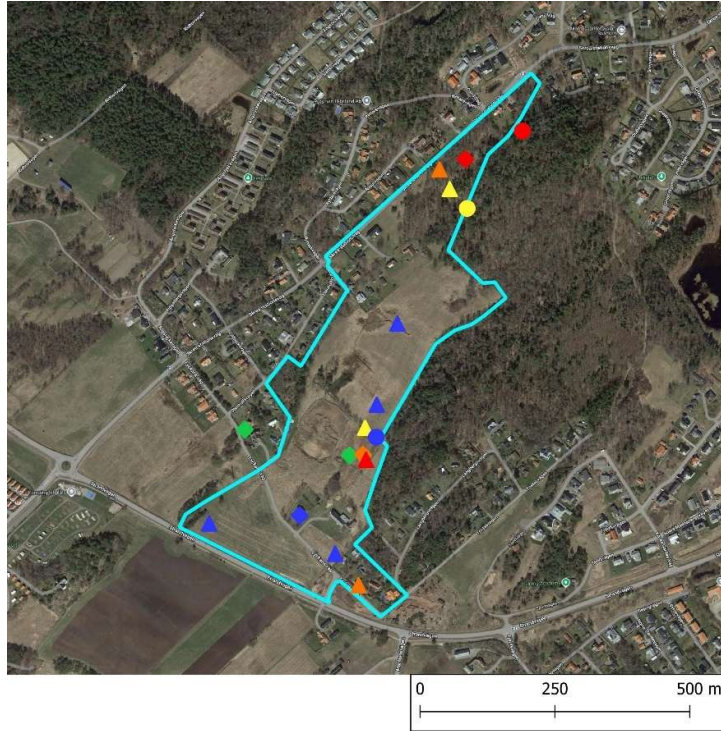
Figur 7. Resultat från häckfågelsinventeringarna. Noteringar från fält av samtliga observationer av fåglar.

Inventeringarna genomfördes under två dagar den 04-06-2025 – 05-06-2025 av Oskar Erlandsson och Caroline Karlsson från Ensucón AB. Vädret var växlande molnighet med ca 6-10 grader båda dagarna.

Särskilt aktiv fågelsång hördes i det norra inventeringsområdet där bland annat gröngöling, spillkråka, hussvala, grönsångare och strandkata observerades (se figur 8). Här hittades även många lämpliga boplatser såsom hålträd. Området hade en stor andel död ved som torrakor och högstubbar som hade använts av hackspett (se figur 2).

I området kring våtmarken påträffades få fågelarter, vilket kan indikera att våtmarken i dagsläget har begränsad funktion eller betydelse för fågellivet.

Även kring den buskmark som skapats till följd av den arkeologiska utgrävningen observerades många fåglar med intressanta arter såsom backsvala, grönfink, trädlärka, buskskvätta och hussvala som troligen gynnas av mixen mellan skog, öppna gräsmarker och buskområden (se figur 8).

Teckenförklaring

 Undersökningsområde

Skyddade och/eller rödlistade fåglar

- Björktrast
- Buskskvätta
- Fiskmåås
- Grönfink
- Gröngöling
- Backsvåla
- Grönsångare
- Hussvåla
- Spillkråka
- Strandskata
- Trädlärika

Figur 8. Resultat från häckfågelsinventeringarna. Noteringar från fält av arter som är rödlistade, ingår i EU:s fågeldirektivs bilaga 1 eller är prioriterade enligt skogsvårdslagen.

Tabell 2. Resultat från inventeringen 2025, antal noteringar, aktivitet och bedömning av häckning. Raderna är färgkodade enligt artens rödlistning, se Figur 2. Fågeldirektivets bilaga 1 arter och arter som är prioriterade i skogsvårdslagen är i fetstilt.

Art	Antal noteringar	Rödlistning, skydd, övrigt	Aktivitet	Häckning?
Grönfink	2	EN	Sång	Ja
Backsvala	1	VU	Läte	Ja
Hussvala	2	VU	Flygning, läte	Möjlig
Spillkråka	1	NT, Fågeldirektivets bilaga 1, prioriterad enligt skogsvårdslagen, nyckelart	Varningsrop	Möjlig
Buskskvätta	1	NT	Sång	Ja
Björktrast	3	NT	Födosök på gräsmark, läte	Nej
Fiskmås	4	NT	Flygande	Möjlig
Grönsångare	1	NT	Sång	Ja
Strandskata	3	Typisk art	Födosök på gräsmark, läte	Ja
Gråkråka	26	NE	Läte	Möjlig
Fasan	1	HI	Observation	Ja
Trädlärka	1	LC, Fågeldirektivets bilaga 1, prioriterad art enligt skogsvårdslagen.	Sång	Ja
Gröngöling	1	LC, prioriterad art enligt skogsvårdslagen	Sång, observation	Ja
Blåmes	4		Sång	Ja
Bofink	1		Sång	Ja
Gransångare	8		Sång	Ja
Grå flugsnappare	1		Sång	Ja
Gärdssmyg	4		Sång	Ja
Härmsångare	2		Sång	Ja
Kaja	15		Sång/flygande	Ja
Koltrast	9		Sång	Ja
Korp	2		Sång	Ja
Lövsångare	3		Sång	Ja
Nötväcka	3		Sång	Ja
Ringduva	14		Sång, syns i åkergren/trädgård	Ja
Råka	4		Sång, syns överflyga/födosöka åker	Ja
Rödhake	5		Sång	Ja
Rödstjärt	6		Sång	Ja
Skata	7		Sång/observerat	Ja
Stjärtmes	9	Typisk art	Sång/observerat	Ja

Strandskata	3	Typisk art	sång	Ja
Svarthätta	14		sång	Ja
Svartmes	1		sång	Ja
Sånglärka	1		sång	Ja
Sädesärta	4		sång	Ja
Talgoxe	9		sång	Ja
Taltrast	1		sång	Ja
Tornfalk	1		Observerad	Möjlig
Trädgårdssångare	5		sång	Ja
Trädkrypare	1		sång	Ja
Trädlärka	1		sång	Ja
Törnsångare	7		Observerade, territoriella	Ja
Ängspiålrka	1		sång	Ja

3.2.1 Påträffade skyddsvärda och rödlistade arter

Nedan presenteras en fördjupad beskrivning av de rödlistade och skyddade arter som identifierades under häckfågelinventeringen, samt en bedömning av var deras sannolika häckningsplatser finns inom området.

Grönfink, *Chloris chloris*

Grönfink häckar i hela landet i områden såsom skogsbyn, enbackar, buskmarker, parker och trädgårdar. Arten blev rödlistad först 2020 då den minskat kraftigt till följd av en sjukdom. Arten bedöms nu vara *starkt hotad* (EN) med en minskningstakt som uppgått till 61% de senaste 10 åren.

Grönfink hördes sjunga vid den arkeologiska utgrävningen samt öster om undersökningsområdet. Individerna som hördes under inventeringen häckar sannolikt i buskmarken vid den arkeologiska utgrävningen.

Backsvala, *Riparia riparia*

Backsvala är *sårbar* (VU) enligt SLU:s rödlistning. Populationen har minskat kraftigt i Sverige under de senaste decennierna, med ca 40% på 12 år. Arten häckar kolonivis i sand- och grusbranter där den gräver bohål i lodräta väggar, och är specialiserad på flygande insekter som föda. Under inventeringen observerades backsvalan i en lämplig sand- eller grusbrant inom området, och arten bedöms med stor sannolikhet häcka där.

Hussvala *Delichon urbicum*

Hussvala är *sårbar* (VU) enligt SLU:s rödlistning. Arten har minskat med cirka 41 % under de senaste 12 åren.

Hussvala häckar oftast i kolonier på byggnader. Den lever av luftburna insekter och är beroende av tillgång till både föda och lera för att bygga sina skålformade bon under takutsprång och liknande strukturer.

Under inventeringen hördes hussvala i närheten av skogsområdet i norr och sågs flyga i anslutning till den arkeologiska utgrävningen. Arten bedöms möjligen häcka i eller i närheten av området.

Spillkråka, *Dryocopus Martius*

Spillkråkan Ingår I EU:s fågeldirektivs bilaga 1, den är även en prioriterad art enligt skogsvårdslagen. De senaste 15 åren har spillkråkans population minskat med 19%, vilket gör den *nära hotad* (NT) enligt SLU:s rödlistning.

Spillkråkan lever i barr- eller blandskog eller i ren lövskog, vanligast förekommande är den i skogar med god kontinuitet, rikligt med död ved, varierad struktur och gamla träd. På våren hackar spillkråkan ut ett bohål i ett levande eller dött träd där den sedan häckar. Bohålet utnyttjas sedan av en mängd andra arter såsom fladdermöss, mård, ekorre, storskrake, salskrake, knipa, skogsduva, ugglor m. fl. Det gör spillkråkan till en nyckelart eftersom den skapar levnadsmiljöer för andra arter och därmed ökar biologisk mångfald. Varje par utnyttjar mellan 400-1000 hektar skog beroende på skogens kvalitet. Vanligaste boplatsen för spillkråka är en asp eller tall.

Under inventeringen hördes rop från spillkråkans precis i kanten av undersökningsområdet. Under inventeringarna noterades spår efter hackspett men det är oklart om detta är från spillkråkan eller någon av de andra arterna av hackspett. Skogen som har flera gamla tallar och gott om död ved är en möjlig häckningsbiotop för spillkråkan och eftersom spillkråkans rop hördes i utkanten av området är det troligtvis en del av spillkråkans revir. Det går inte att utsluta att spillkråkan använder det norra skogspartiet inom planområdet för häckning.

Buskskvätta, *Saxicola rubetra*

Under de senaste 30 åren har minskningen i Sverige uppgått till 34-50 % vilket gör den *nära hotad* (NT) enligt SLU:s rödlistning.

Buskskvättan lever i olika biotoper på öppen mark, som jordbruksmarker, kalhyggen, hedar och glest bevuxna myrar. I jordbrukslandskapet förekommer den oftast på dikesrenar, utmed vägar, invid betesmarker eller i anslutning till glest trädbevuxna åkerholmar. En god tillgång på låga utkiksposter för sång och födosökande är mycket viktigt. Boet läggs i tät vegetation, oftast inne i en grästuva, i gräsmark, en dikesren, jordvall eller stenmur. Hotbilden är något okänd men troligen har effektivisering av jordbruket samt minskning av jordbruksarealer orsakat en minskning av populationen.

Under inventeringen observerades buskskvättan i området kring den arkeologiska utgrävningen där nu flera buskskikt tillkommit. Det är mycket troligt att den häckar i området.

Strandskata, *Haematopus ostralegus*

Strandskata är *nära hotad* (NT) enligt SLU:s rödlistning. Populationen har minskat med cirka 40 % (30–50 %) under de senaste 30 åren. Arten trivs bäst nära vatten, men förekommer även på friska och torra gräsmarker. Vid inventeringen hördes strandskata i det norra skogsområdet. Bedömningen är att arten kan häcka inom undersökningsområdet, men att skogsmiljön i sig troligen inte utgör häckningsplats.

Björktrast, *Turdus pilaris*

De senaste 15 åren har spillkråkans population minskat med 17,5%, vilket gör den *nära hotad* (NT) enligt SLU:s rödlistning.

Björktrasten lever i flera olika biotoper såsom öppna gräsmarker, buskmark, löv- och blandskog. Björktrast häckar i skogar, ofta i anslutning till odlad mark, i parker och trädgårdar.

Observationen gjordes i direkt anslutning till den arkeologiska utgrävningen. Arten bedöms inte som häckande i området utan antas i stället uppehålla sig där för födosök.

Fiskmås, *Larus canus*

De senaste 18 åren har fiskmåsens population minskat med 16%, vilket gör den *nära hotad* (NT) enligt SLU:s rödlistning (Artdatabanken, 2025).

Fiskmås häckar vanligen vid kuster och sjöar samt lokalt i samhällen och jordbruksbygd. Flera observationer av fiskmås gjordes på olika platser inom undersökningsområdet, och arten bedöms sannolik att häcka i området.

Grönsångare, *Phylloscopus sibilatrix*

De senaste 10 åren har grönsångarens population minskat med 17%, vilket gör den *nära hotad* (NT) enligt SLU:s rödlistning. Detta beror främst på intensivt skogsbruk.

Grönsångare häckar i högstammig skog, främst lövskog men även i granskog, i regel utan kraftigare undervegetation.

Grönsångaren hördes i det mer glesa området at det norra skogsområdet och arten bedöms sannolik att häcka i eller nära anslutning till området.

Trädlärka, *Lullula arborea*

Arten är upptagen i fågeldirektivets bilaga 1 och är även en prioriterad art enligt skogsvårdslagen. Trädlärkan är *livskraftig* (LC) enligt SLU:s rödlistning.

Arten häckar i öppna och glesa miljöer med spridda träd. Den förekommer särskilt ofta på tallhedar, hyggen med frö- eller hänsynsträd, glesa skogsplanteringar, hållmarker och sandtäkter. Trädlärkan missgynnas av täta skogar.

Trädlärka observerades under inventeringen i buskmarken i nära anslutning till den arkeologiska utgrävningen, och arten bedöms med stor sannolikhet häcka i området.

Gröngöling, *Picus viridis*

Gröngöling är *livskraftig* (LC) enligt SLU:s rödlistning. Arten är prioriterad enligt skogsvårdslagen och förekommer ofta i ekhagar och föredrar glesa, lövdominerade skogar men undviker barrskog om inte lövträd ingår i större omfattning. Den är en utpräglad marklevande myrspecialist och gynnas av välhävda marker med rik och varierad myrfauna.

Arten observerades i ett glest skogsparti i det norra skogsområdet. Arten hittades även vid en tidigare inventering (Ensucon AB, 2024) i det norra skogsområdet i en liknande biotop med glesare skog. Här hade även myrstackar tidigare noterats och arten bedöms med hög sannolikhet häcka i området.

Fasan, *Phasianus colchicus*

Fasan är en introducerad art i Sverige och betraktas som främmande, med viss risk för invasivitet. Fasaner har ekologiskt sett en låg påverkan men detta kan förändras i framtiden med varmare klimat. Arten föredrar öppna odlingslandskap med inslag av tät vegetation som dungar,

buskage och åkerkanter där den hittar skydd och föda. Den är markbunden och livnär sig främst på frön, växtdelar och smådjur. Under inventeringen observerades fasan i närheten av en trädgård med inslag av buskage och brynmiljöer, och den bedöms häcka i området.

4 Diskussion

4.1 Sammantagen bedömning

Den samlade bedömningen är att fågelfaunan i området speglar områdets ekologiska värden och att den planerade exploateringen måste genomföras med stor hänsyn till de miljöer som möjliggör arternas förekomst. Särskilt viktigt är att bevara äldre träd och död ved samt att säkerställa att öppna, sandiga partier finns kvar eller återskapas.

Området hyser tydliga biotopvärden för fåglar. Skogen i de norra delarna är flerskiktad och har en god trädslagsblandning med inslag av hålträd, gläntor och både stående och liggande död ved, vilket skapar förutsättningar för flera skyddade och rödlistade arter. Även den arkeologiska utgrävningen har utvecklats till ett värdefullt fågelhabitat till följd av de buskar och sandbankar som etablerats där och som nu erbjuder både skydd och födosöksmiljöer för många arter.

4.2 Artspecifik bedömning

Trädläarka (*Lullula arborea*)

Trädläarka påträffades vid den arkeologiska ytan i de mer öppna partierna av inventeringsområdet. Fyndet är särskilt betydelsefullt då arten är upptagen i EU:s fågeldirektiv bilaga I. Detta innebär att exploatering inte får medföra en påverkan som gör att området förlorar de egenskaper som är av betydelse för artens fortlevnad (Naturvårdsverket, 2009).

I detta fall utgörs det potentiella häcknings- och födosöksområdet av öppna grus- och sandytor med inslag av buskvegetation. Om dessa miljöer påverkas av exploatering bör kompensatoriska åtgärder vidtas. Sådana åtgärder kan bestå i att återskapa sandiga ytor och öppna buskmarker, för att säkerställa förutsättningar för trädläarkans fortsatta häckning inom området. För trädläarkan är bedömningen att återskapade livsmiljöer i närheten av de som exploateras kan ersätta de tidigare miljöerna eftersom dessa i sin tur nyligen utformats i och med den arkeologiska utgrävningen.

Det är viktigt är att undvika arbeten under trädläarkans häckningstid mellan den 15 april–20 augusti.

Spillkråkan (*Dryocopus martius*)

Spillkråka förekommer sannolikt med revir i området. Arten är klassad som *nära hotad* (NT) i den svenska rödlistan och är dessutom upptagen i EU:s fågeldirektiv bilaga I. Detta innebär att exploatering inte får medföra en påverkan som gör att området förlorar de egenskaper som är betydelsefulla för arten (Naturvårdsverket, 2009).

Det norra skogspartiet bedöms utgöra potentiellt häcknings- och födosöksområde för Spillkråkan med äldre träd och rik tillgång till död ved, vilket är avgörande för spillkråkans födosök och häckning. Enligt gällande detaljplan kan delar av skogen komma att avverkas. Områdets ekologiska funktion får dock inte försämrans i en sådan grad att spillkråkans förutsättningar att upprätthålla en population i lokalområdet påverkas negativt. Rekommendationen är därför att bevara det norra skogsområdet.

Vid en exploatering av det norra skogsområdet kan påverkan på spillkråkan inte uteslutas. Vid ett sådant ingrepp rekommenderas därför att genomföra en artskyddsutredning och, vid behov, ansöka om dispens från artskyddsförordningen.

Gröngöling (*Picus viridis*)

Gröngöling häckar med stor sannolikhet i det glesare skogspartiet i de norra delarna av området. Arten bör särskilt beaktas då den tidigare varit klassad som *nära hotad* (NT) och populationen förväntas minska i framtiden (SLU, 2025). Gröngölingen är dessutom prioriterad enligt skogsvårdslagen.

Om det glesa skogspartiet påverkas negativt av exploateringen bör kompensatoriska åtgärder genomföras för att säkerställa att artens ekologiska förutsättningar bevaras. Sådana åtgärder kan bestå i att återskapa öppna skogspartier, bevara äldre träd samt bibehålla eller öka mängden död ved, exempelvis genom att spara torrakor och anlägga faunadepåer.

Övriga fågelarter

Övriga skyddade fågelarter kan missgynnas vid en alltför omfattande exploatering av området, exempelvis genom förlust av boplatser och födosöksområden, samt genom ökat besöksstryck och högre ljusnivåer. Vid området för den arkeologiska utgrävningen kan negativa effekter undvikas om befintlig buskmark och sanddynor bevaras, alternativt genom kompensatoriska åtgärder där buskmarker med liknande ekologisk struktur återskapas.

För skogsområdet bedöms övriga fågelpopulationer inte påverkas i någon märkbar utsträckning, under förutsättning att viktiga strukturer såsom hålträd, äldre lövträd och död ved bevaras.

4.3 Rekommendationer

För att värna områdets naturvärden bör skogen i den norra delen bevaras. Särskilt viktiga strukturer såsom hålträd, torrakor och död ved bör lämnas, då de utgör centrala livsmiljöer för både fåglar och andra arter. Genom att tillämpa åtgärder som stärker naturvärdet i skogen kan skogspartiets funktion som livsmiljö för fågellivet förbättras ytterligare åtgärder vidtas och. Exempel på åtgärder kan vara att viktiga strukturer såsom torrakor, död ved och äldre lövträd bevaras, anläggning av faunadepåer samt att plantera inhemska träd- och buskarter som är gynnsamma för fågellivet, såsom hassel, fågelbär, rönn, säl, hagtorn och nypon. Dessa arter bidrar med föda i form av bär, frön och insekter, samtidigt som de erbjuder skydd och häckningsplatser.

Om det norra skogspartiet inom planområdet riskerar att försvinna bör en artskyddsutredning genomföras för att säkerställa att exploateringen inte medför negativa konsekvenser för Spillkråkan.

De sandbankar som skapats vid den arkeologiska utgrävningen har visat sig vara fördelaktiga för flera rödlistade arter. Dessa bör därför bevaras för att bland annat trädlärkans ekologiska förutsättningar inte märkbart ska förändras. Måste området exploateras ska liknande strukturer av grus -och sandtäckter och buskmark anläggas på annan plats inom området för att bevara de ekologiska funktionerna.

Vidare bör byggnation och markarbeten inte ske under fåglarnas häckningsperiod, då störningar kan leda till misslyckade häckningar.

För att stärka områdets biologiska värden ytterligare kan en våtmark, små dammar eller fuktpartier skapas, vilket gynnar insekter och groddjur och därigenom ökar födotillgången för fåglar som söker föda i dessa miljöer. Det är även viktigt att lämna breda kantzoner av buskar

och träd mot öppna ytor för att skapa skydd och häckningsmöjligheter för busksångare och andra småfåglar.

Informationsskyltar om områdets naturvärden och varför vissa delar är känsliga bör sättas upp för att öka förståelsen och uppmuntra hänsynsfullt beteende hos besökare. Till exempel så kan fördelen med död ved lyftas fram.

Slutligen bör en långsiktig skötselplan för området upprättas, med riktlinjer för hur naturvärdena ska bevaras över tid. Skötselplanen kan exempelvis innehålla mål för hur mycket död ved som alltid ska finnas kvar, hur faunadepåer ska underhållas och hur de planterade buskarna och träden ska utvecklas för att ge största möjliga nytta för fågellivet.

5 Referenser

Artdatabanken, S. (den 09 07 2025). *Artfakta: fiskmå (Larus canus)*. Hämtat från <https://artfakta.se/taxa/102964>

Artdatabanken, SLU. (den 10 04 2025). *Prickkarta, fåglar*. Hämtat från Artportalen: <https://www.artportalen.se/ViewSighting/SharedSearch?storedSearchId=21702&identifier=D8B6D854>

Artportalen. (den 17 06 2025a). *Excel*.

Artportalen. (den 17 06 2025b). *Prickkarta*.

Ensucon AB. (2024). *Naturvärdesinventering inför detaljplan, Skrea 5:4 med flera (Lyckan)*.

Naturvårdsverket. (2009). *Handbok för artskyddsförordningen Del 1 – fridlysning och dispenser*.

Naturvårdsverket. (2016). *Fåglar: Linjetaxering samt kombinerad punkt- och linjetaxering*.

Naturvårdsverket. (2023a). *Fridlysta arter*. <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/arter-och-artskydd/fridlysta-arter/>.

Skogsstyrelsen. (2022). *Skogsstyrelsens- och naturvårdsverkets tolkning av nya 4§ artskyddsförordningen*. Hämtat från <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/lag-och-tillsyn/artskydd/skogsstyrelsens-och-naturvardsverkets-tolkning-av-nya-4--artskyddsforordningen.pdf>

SLU. (den 29 07 2025). *Artfakta: gröngöling (Picus viridis)*. Hämtat från <https://artfakta.se/taxa/102977>

SLU Artdatabanken. (2024). *Hur blir en art rödlistad?* Hämtat från <https://www.artdatabanken.se/det-har-gor-vi/rodlstning/hur-blir-en-art-rodlistad/>

6 Bilagor

Bilaga 1. Illustrationsbild över detaljplan och exploateringsförslag.